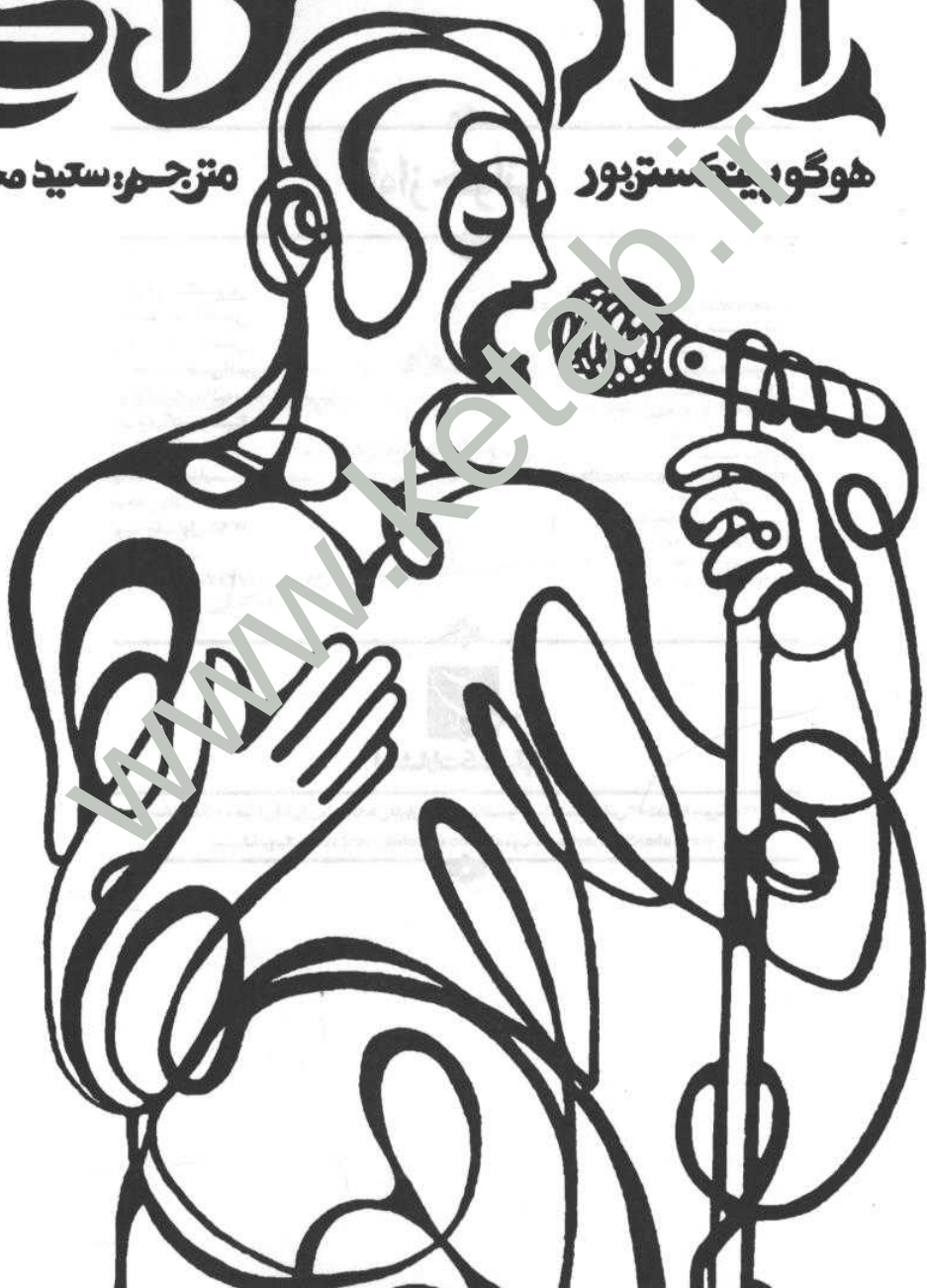

دانش صدا سازی و خواندن

آواز خوانی

مترجم: سید مجیدی

هوگو بینکس ترنور

آواز خوانی

سر شناسنامه: پینکستربرو، هوگو. Pinksterboer, Hugo
عنوان و نام پدید آور: آواز خوانی، دانش صداسازی و خواندن
/ هوگو پینکستربرو؛ ترجمه سعید مجیدی.
مشخصات نشر: تهران: کتاب آبان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۱۹۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۳-۴۸-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیها
پادداشت: عنوان اصلی:
Tipbook vocal: the singing voice: the complete guide, ۲۰۰۹
موضوع: آواز خوانی — آموزش
شماره افزودن: مجیدی، سعید، ۱۳۹۴ — مترجم
رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ / ۹۱۸ / ۸۲۰ MT
رده بندی دیویی: ۷۸۳ / ۰۴۳
شماره کتبخانی ملی: ۳۹۴۰۹۷۹

هوگو پینکستربرو
ترجمه: سعید مجیدی
ویراستار: هادی ربانی
طراح جلد: مجیدی ادبی
طراح گرافیک: عبدالهادت صفرنیا
ناظر چاپ: کامیار علیزاده
لیتوگرافی: گلپا
چاپ: نقش نیزار
صحافی: راد
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۳-۴۸-۷

انتشارات کتاب آبان

تهران: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، گوی فاتی داربان، طبقه همکف، واحد ۱۰، شماره تماس: ۰۶۰۰۱۵۵۰۱۱ و ۰۶۶۴۰۱۶۴۳
پست الکترونیک: abanbook.pub@gmail.com و وب سایت: abanbook.net

فهرست

۸. مقدمه — ترجمه

۱۱. مقدمه — نویسنده

۱۲. فصل ۱. خواننده کیست؟

خوانندگان از شخصی‌ترین، در دسترس‌ترین و چندکاره‌ترین ابزار موسیقی، میان تمام سازها استفاده می‌کنند، که می‌توان آن را در هر سبک یا شیوه موسیقی به کار برد و آن چیزی به جز «حنجره» نیست. این فصل به برخی از ویژگی‌های کلی حنجره و صدای انسان می‌پردازد.

۱۶. فصل ۲. نگاهی گذرا به اندام‌های صوتی

در این فصل قسمت‌های اصلی اندام صوتی و وظایفشان بررسی می‌شود، بدون آن که بهر از حد در مباحث زیست‌شناختی (بیولوژی) متوقف شویم.

۳۲. فصل ۳. آواز خواندن — ورزش خواندن

آواز خواندن به مرور یک کلاسیک نیازمند درس‌های صدا و صداسازی است، اما به طور قطع برای خوانندگان حرفه‌ای، نگرانی که از اساتید حرفه‌ای هر شیوه دیگری کسب می‌کند نیز مفید خواهد بود. در این فصل آن‌چه که یک معلم صداسازی می‌تواند برای شما انجام دهد و همچنین نکاتی درباره تمرین کردن ارائه می‌شود.

۴۶. فصل ۴. آواز خواندن — آواز خواندن

«درست آواز خواندن» نزد خواننده راک یا پاپ می‌که خواننده کلاسیک از این مفهوم دارد، یکسان نیست. با این حال دیدگاه‌ها، تمرینات، فراوانی با یکدیگر و بیشتر خوانندگان دیگر سبک‌ها دارند. این فصل جنبه‌های «درست آواز خواندن» مانند تنفس، حالت بدن، بازخوانی (تشدید)، صدا، دقیق خواندن و مطالبی دیگر را برای استفاده در هر شیوه و سبکی دربرمی‌گیرد.

۹۴. فصل ۵. رجیسترهای صدای انسان

اصوات (نت‌های) زیربوم صدای انسان با یکدیگر متفاوتند زیرا هر یک در رجیسترهای صوتی متفاوتی قرار دارند. گروهی از کارشناسان تنها به وجود یک رجیستر و برخی دیگر به وجود دو، سه یا حتی رجیسترهای بیشتری اعتقاد دارند. این فصل این موضوع مبهم و گمراه‌کننده را روشن می‌سازد.

فصل ۶. گسترده‌ها و گونه‌های صدا

این فصل به انواع صدا، از بآس تا سوپرانو، طنین‌شان و گستره آنها می‌پردازد.

فصل ۷. مراقبت از صدا

در بخش نخست این فصل، مجموعه‌ای از باید و نبایدهایی ارائه می‌شود که از آسیب رسیدن به اندام صوتی جلوگیری می‌کنند و هم‌چنین آن را در وضعیتی مناسب نگه می‌دارند. بخش دوم هم با برخی بیماری‌ها و راه‌های درمان آنها ارتباط دارد.

فصل ۸. خوانش اشعار

این فصل راهنمایی‌ها و نکاتی در چگونگی بیان و یادآوری شعرها و متون آوازی و آواسازی و تلفظ را شامل می‌شود.

فصل ۹. میکس و افکت‌ها

در این فصل دانش پایه دربارهٔ تکرورها و افکتهای آسان‌تر، میکروفتی مناسب در راستای اهداف و برنامه‌های شما، اطلاعاتی فنی دربارهٔ استفاده از لوازم جانبی به آسان‌ترین روش، چند نکته مهم برای گوش دادن و به در زمان خرید، افکت‌هایی برای صدای خواننده و مواردی مانند آنها ارائه شده است.

فصل ۱۰. نگاه‌های به گذشته

اصطلاح‌نامه و نمادها

فهرست توضیحی واژگان یا اصطلاح‌نامه‌ای که انتهای کتاب آمده است، فهرست اصطلاحاتی را که ممکن است به عنوان یک خواننده با آنها برخورد کنید، به طور خلاصه توضیح داده است و به منظور سهولت بیشتر به شکل نمایه نیز تکرار گردیده‌اند.

فهرست منابع و مآخذ

واژه‌نامه

هنگامی که هر گلی عطر و بویی دارد، صدای انسان‌ها نیز عطر و طنین و زیبایی‌های ویژه‌ی خود را دارد. دانی است آن را خوب بشناسیم و به روشی درست و اصولی پرورش دهیم تا هر خواننده و شنونده از زیبایی‌های خنیاگری و خوانندگی، لبریز از حظ و لذت شوند. امروز آموزش آواز، خوانندگی و آوازی انواع دیگر کاربرد صدای انسان (با بهره‌گیری از یافته‌های علمی مانند آواشناسی، آناتومی، فیزیولوژی، تغذیه، روانشناسی آموزشی و مانند آنها)، دست یافتن به زیبایی‌های صدا و پرورش آن را سرعت بخشیده و آسان‌تر از پیش کرده است. همچنین توجه به سلامت صدا، غیرمقلدانه خواندن، سهولت فراگویی و پرورش ویژگی‌های مختلف آواز از جنبه‌های مهم این دانش جدید و روش‌های آموزشی آن است. اما فضای حاکم بر آموزش خوانندگی و آوازخوانی در کشور ما، مبتنی بر روش‌هایی سنتی و در بسیاری مواقع بر پایه‌ی تلمذ و انتقال سینه به سینه استوار است. نیک پیداست استفاده و بهره‌گیری از دانش‌های جدید در کنار ردیف زیبای آوازی ما، کیفیت صدای آوازخوانان را ارتقا خواهد بخشید. این سری با این دانش نوین و تمرین‌های جدید طراحی شده بر پایه‌ی آن، که بین اهالی آواز به «سازمان‌سازی» مشهور است، مخالفت‌هایی توسط برخی ردیف‌دانان و معلمان سنتی آواز و خوانندگانی صورت می‌گیرد، که هیچ علم و دانشی در این زمینه ندارند و شهرت‌شان است که باعث نادیده انگاشته شدن ناتوانی تدریس و ضعف علمی‌شان می‌شود. از نشانه‌های این بی‌دانشی صداها، گرفته، کم‌حجم، مقلدانه و ناسالم خود و هنرجویان‌شان است، تا چه شود استثنایی از کلاس‌های آنها بیرون آید، آن هم با صرف زمان و هزینه‌هایی بسیار.

اگر چه جدال کهنه و نواز دیرباز در زمینه‌های مختلف وجود داشته است و به قول مولانا:

«حدیث نو نرود در شکاف گوش کهن»، امیدوارم این باز کهنه‌گرایان با درس گرفتن از تاریخ، در دیدگاه خود شک کنند و با دیدی مثبت به این اثر بنگرند، تا بتوان خوانندگان و آوازخوانان بهتری پرورش داد. هر چند دانش و علم جدید جایگاه خود را نزد هنرجویان جوان با ذهنی نوجو و پویا خواهد گشود، اما باید به نوجویان هنر خوانندگی و آواز در هر سبک و شیوای یادآور شد تقلید از عهده تبیین و درک و تشریح اصول اساسی، که مبنای فراگیری آواز و خواندن خلاقانه است، بر نمی‌آید. اگر به دنبال فردیت، عدم تقلید و نگرشی غیر اسطوره‌ای هستید، این قول مارشال مک‌لوهان استاد برجسته ارتباطات را مدنظر داشته باشید که:

«نیای قریب‌های شفاهی گوش، جامعه بسته وابسته به همی است که در آن فردیت هیچ جایگاهی ندارد و مردم در فرهنگ‌های شفاهی تجربه عمیق اسطوره‌ای دارند»^۱.
گذشته از سایه رنگ این فرهنگ سنتی بر فضای کلی آموزش‌های خوانندگی و حتی فن بیان در کشور ما، جریان به نفعی بیشتر بر پایه انتقال تجربه‌های شخصی هنرمندان مشهور و در بیشتر مواقع کم‌سن در زمینه آموزش و روش‌های جدید صداسازی استوار است. از سویی دیگر بسیاری از هنرجویان نیز به دنبال تقلید از افراد مشهور یا روش و دستوری سریع برای رسیدن به شهرت هستند. پیرامون خلاقانه خواندن بسی دشوار است. اما هستند هنرجویان هوشمند و کنجداوی که با جدیت در پی رشد کیفیت صدای خویشند، خوانندگانی با دغدغه و پرسش‌های بسیاری از آن دست که: چگونه می‌توان صدای ویژه خود را تولید کرد؟ صداسازی و تمریناتش چیست؟ و به نقشی در رشد و بهبود کیفیت صدا دارد؟ سلفز چه تأثیری در رشد و پرورش خوانندگی دارد؟ تکنیک خواندن چیست؟ گستره‌های صدا کدامند؟ و جای صدای من در کدام گستره قرار دارد؟ چگونه باید از صدای خود مراقبت کرد؟ آیا هر خواننده خوبی می‌تواند معلم خوبی نیز باشد؟

پاسخ این پرسش‌ها و نکات فنی بسیار دیگری را که من به عنوان یک مترجمی آوا سال‌ها در پی‌اش بودم، به آسانی در این کتاب یافته‌ام و آن را پس از جستجو و سفایسه چند کتاب مختلف در همین زمینه، برای ترجمه برگزیدم. از آنجا که این کتاب «دانش خواندن» برای تمامی خوانندگان در هر سطح و سبکی است و کتاب دستور یا روش

۱. پل کوبلی و همکاران، ۱۳۸۷. نظریه‌های ارتباطات، ترجمه گودرز میرانی و سعیدرضا علم‌لی، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ج ۴.

چگونه خواندن و پرورش صدا در یک سبک یا شیوه خاص نیست، بی‌شک برای تمامی خوانندگان مفید فایده خواهد بود و در نهایت می‌توان گفت، با دانش و روش آموزش علمی و درست است که می‌توان به صداهایی یگانه و خلاقیت در خواندن دست یافت. اما از دشواری‌های ترجمه این قبیل آثار، مطابقت دقیق و صحیح آواها، هجاهای دیگر مباحث آواشناختی از زبان مبدأ به زبان مقصد است و ضعف در ترجمان این مباحث است که باعث ناکارآمدی این گونه آثار برای مخاطبان زبان مقصد می‌شود. این دشواری‌ها است که بسیاری از کتاب‌های ترجمه‌ای و حتی تألیفی در مورد آواز و فن بیان را در کشور ما دچار ضعف علمی کرده است، که به برخی از آنها در نقدهای مکتوب خود پرداخته‌ام. بر همین اساس در این ترجمه تلاش شده است انطباق و برگردان آواها بر پایه ساختار آوایی زبان فارسی و با دقت هر چه تمام‌تر انجام پذیرد، تا مخاطبان بتوانند به آسانی این مباحث را به کار برند.

در این کتاب، بر خود لازم می‌دانم از برادرم احسان و دوست خویم بهنام مهرابی قدردانی و تشکر کنم، که با مطالعه بخش‌هایی از کتاب اشکالاتی را متذکر شدند و با اصلاح آنها ترجمه، دست‌کم بهتری یافت. هم‌چنین تشکر می‌کنم از دوست عزیزم ایرج صالحی که در پیگیری، بایش ضرورت و نیاز جامعه به عرضه چنین کتابی را متذکر شده و همواره مشوقم بود. در نهایت باید از برادران علینقی، مدیران انتشارات کتاب آبان، نیز تشکر نمایم که امکان چاپ این کتاب را فراهم کردند.

سعید مجیدی، فروردین ۹۵

singersaeed@gmail.com

کتاب پیش رو، کتابی برای خوانندگان در هر سطح و شیوه است. خوانندگانی که می‌خواهند دربارهٔ حنجره و ویژگی‌های صدای خود بیشتر بدانند، اما خوب است بدانید این کتاب، دستور یا چگونگی خواندن نیست، بلکه دستنامه‌ای برای درک و شناخت بهتر صداست. چه موسیقی سنتی، کلاسیک، سرودهای مذهبی، هوی‌متال، جز، کانتری، پاپ و هر شیوه دیگری کار کنید و چه به عنوان تک‌خوان در گروه کر یا سالن کنسرت، کلیساها و ... جای دیگری مشغول به خواندن هستید.

این اثر با همکاری گروهی از خوانندگان کلاسیک و غیر کلاسیک، معلمان آواز، درمانگران و سایر متخصصان آواز نوشته شده است که حاصل این همکاری، کتابی است با دانشی عمیق و پربار و البته بسیار آسان‌خوان و روان. همچنین تمامی اصطلاحات عمومی و مشترک شرح داده شده است. در این کتاب، به شما کمک می‌کند سایر متون آوازی در مجله‌ها، کتاب‌ها یا مقالات پای اینترنت را به راحتی درک کنید.

کتاب از شرح سلاسه ویژگی‌های صدای انسان آغاز می‌شود و در ادامه به مسائل پیچیده‌تر آن می‌پردازد. جدا از افزایش تدریجی سواد آوازی و دانش خوانندگان، مطالعه کتاب همچنین تأثیر بسزایی در رشد کیفی خواندن‌شان در هر سطحی از خوانندگی خواهد گذاشت.